

Puhe

Arvon kansanedustajat, vieraat ja tämän istunnon seuraajat. Nimeni on Tiina Vuolle, olen Turkistarhaus historiaan -kansalaisaloitteen laatija ja vastuhenkilö.

Aloitän puheeni esittämällä ensin lyhyesti aloitteen ehdotukset ja niiden perustelut, minkä jälkeen siirryn käsittelemään yleisimpiä argumentteja turkistarhauskieltoa vastaan. Lopuksi käyn läpi alan nykyistä tilannetta ja sitä, miksi tarvitsemme oikeudenmukaisen siirtymän.

Aloitteessa ehdotetaan, että turkistarhaus kiellettäisiin oikeudenmukaisella tavalla. Tämä tarkoittaa käytännössä kansallisen suunnitelman laatimista turkistuotannon lakkauttamiseksi kohtuullisella siirtymäajalla ja luopumistukijärjestelmän luomista alan harjoittamisesta luopuville tarhaajille.

Miksi turkistarhaus sitten kuuluu historiaan?

Eennen kaikkea sen vuoksi, että se aiheuttaa eläimille kärsimystä. Myös Suomen Eläinlääkäriiliitto on todennut kannanotossaan, ettei häkkikasvatus mahdollista turkiseläinten lajityypillistä käyttäytymistä ja että siihen perustuva turkiseläinten kasvatus tulisi kieltää mahdollisimman lyhyellä siirtymäajalla.

Turkistarhauksen kieltämistä vastustetaan ajoittain sillä argumentilla, että meidän tulisi kiellon sijasta pyrkiä kehittämään eläinten oloja uudistamalla turkisasetus. Turkisasetuksella ei kuitenkaan voida luopua eläinten häkkikasvatuksesta, sillä tämä ei olisi taloudellisesti mahdollista alan harjoittajille. Näin ollen ainoa tapa lopettaa eläinten kärsimys tarhoilla on kieltää turkistarhaus.

Kansalaisten suhtautuminen turkistarhaukseen on selvä: suomalaisista 83 % vastustaa alan nykykuotoista harjoittamista. Kielteinen suhtautuminen turkistarhaukseen näkyi myös tämän aloitteen kohdalla: se keräsi tarvittavat nimet alle vuorokaudessa.

Enemmistö EU-maista on jo kieltänyt turkistarhauksen. Viimeisimpänä näin teki Romania. Turkistarhausta harjoittaa merkittävässä määrin Euroopassa enää vain Suomi ja Puola, ja Puolassakin on käsittelyssä lakialoite alan kieltämiseksi. Muita tarhausta merkittävässä määrin harjoittavia maita ovat muun muassa Venäjä ja Kiina.

Yksi selkeä merkki alan historiaan jäämisestä on se, että suurin osa turkiksia ennen käyttäneistä huippumuotitaloista on nykyään sitoutunut turkittomuuteen. Tämä on näkynyt myös suomalaisen turkishuutokauppayhtiö Saga Fursin asiakkaiden vähentymisenä.

Turkistarhaus muodostaa myös riskin ihmisten terveydelle. Tuore todiste tästä saatiin viime vuonna, kun 71 suomalaisella tarhalla havaittiin lintuinfluenssavirusta. Noin 485 000 turkiseläintä jouduttiin lopettamaan, mistä aiheutui veronmaksajille yli 50 miljoonan euron lasku.

Niin kauan kuin Suomessa on turkistarhausta, olemme velvollisia maksamaan vastaavia korvauksia, mikäli tarhoilta joudutaan tulevaisuudessakin lopettamaan eläimiä pandemiauhan vuoksi.

Seuraavaksi käsittelen yleisimpiä argumentteja turkistarhauskieltoa vastaan.

Turkisanalan on väitetty tuovan Suomelle satojen miljoonien eurojen vientitulot, vaikka tosiasiassa näin on tapahtunut viimeksi seitsemän vuotta sitten. Alan viennin arvo on ollut viime vuosina vähäinen. Esimerkiksi vuonna 2022 vietyjen turkisnahkojen arvo ei riittänyt kattamaan edes alalle myönnettyjä koronatukia.

Kun puhumme turkisnahkojen viennin arvosta, on tärkeää nostaa keskusteluun myös se, millä hinnalla näitä nahkoja huutokaupassa myydään. Suomalaiset tarhaajat eivät ole saaneet katettua edes tuotantokustannuksia myydyistä nahkoista saaduilla tuloilla. Esimerkiksi vuonna 2023 sinikettujen keskimääräinen myyntihinta oli 46,8 euroa tuotantokustannusten ollessa noin 90 euroa. Turkiksia myydään siis tappiolla.

Jotain alan eettisyydestä kertoo myös se, että Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa, jatkoivat suomalaiset tarhaajat turkisten vientiä rajan yli. Nahkoja on tähän mennessä viety lähes 4,3 miljoonalla eurolla Venäjälle sodan alettua.

Turkistarhaus ei myöskään työllistä tuhansia ihmisiä. Vain noin 200 tarhaajaa sai viime vuonna pääasiallisen elantonsa alan harjoittamisesta. Tarhaustoiminta onkin suurimmaksi osaksi osaaikaista ja pienimuotoista.

Turkisala ei tuo Suomelle myöskään suuria määriä verotuloja. Viime vuonna alan verotulojen määrä oli yhteensä 22 miljoonaa euroa. Tämä on alle puolet alalle maksetuista lintuinfluenssakorvauksista.

Turkistarhauksen on myös esitetty siirtyvän Kiinaan, jos se kielletään Suomessa. Kuitenkin, vaikka jo 21 EU-maata on kieltänyt turkistarhauksen, ei turkistuotanto ole lisääntynyt Kiinassa, vaan päinvastoin: turkiseläinten tuotantomäärät ovat romahtaneet.

Seuraavaksi luon tarkemman katsauksen alan nykytilanteeseen ja siihen, miksi tarvitsemme oikeudenmukaisen siirtymän.

Turkistarhaus on yksi heikoiten kannattavimpia toimialoja Suomessa. Toissa vuonna 62 % alan yrityksistä oli tappiollisia. Tarhaajien taloudellinen ahdinko on saanut osan alan yrittäjistä kannattamaan turkistarhauksen hallittua alasajoa.

Alan heikko kannattavuus on johtanut myös siihen, että Suomen suurimmat pankkikonsernit, kuten Nordea ja Osuuspankki, ovat lopettaneet alan rahoittamisen.

Niin pentutuotos kuin myös turkistarhojen määrä on ollut jo vuosia laskussa. Suomessa on tällä hetkellä historiallisen vähän tarhoja: vain noin 280 kappaletta.

Turkistarhaus on hiipuva ala niin Suomessa kuin myös muualla maailmassa. Alalla on tällä hetkellä hyvin vastaavanlainen tilanne kuin turvetuotannolla oli aikanaan: alan loppu häämöttää, mutta päättäjät silti vakuuttavat, että minkään ei tarvitse muuttua.

Kansallinen päätös turpeen energiakäytön puolittamisesta hallitusti ja oikeudenmukaisesti vuoteen 2030 mennessä tehtiin liian myöhään. Tästä seurasi alan yrittäjille taloudellisia vaikeuksia, näköalattomuutta, katkeruutta, huolta ja tarpeetonta inhimillistä hätää.

Turkistarhaus voi vielä välttää turvealan kohtalon ja toteuttaa alan elinkeinosiirtymän omaehtoisesti ja hallitusti. Tästä hyötyisivät niin turkistarhaajat, turkiseläimet kuin myös turkiselinkeinosta riippuvaiset alueet.